

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

της 6ης Σεπτεμβρίου 2019

“Πρωταθλήτρια” η Ελλάδα σε άνεργους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ΕΕ-28

Στο πλαίσιο των **δράσεων** της ΓΣΕΕ ενόψει της 84^{ης} Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης 2019, παρουσιάστηκε σήμερα στο αμφιθέατρο του Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών του ΑΠΘ στη Θεσσαλονίκη, παρουσία **εκπροσώπων των πολιτικών κομμάτων, του συνδικαλιστικού κινήματος και επιστημονικών φορέων**, η έρευνα του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ (2019) με τίτλο:

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

Βασικά μεγέθη και διαστάσεις μιας επωφελούς διασύνδεσης».

Αντικείμενο της έρευνας είναι η επικαιροποιημένη αποτύπωση της εξέλιξης των βασικών δεικτών της αγοράς εργασίας και των εκροών του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα την περίοδο **2001-2018**, καθώς και η συσχέτισή τους με τους αντίστοιχους μέσους δείκτες στα κράτη-μέλη της ΕΕ-28 (ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς).

Από τη μελέτη προκύπτουν τα ακόλουθα **βασικά συμπεράσματα**:

- ❑ Η Ελλάδα κατέχει την **τελευταία θέση στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 69,6%, σε **απασχολούμενους** αποφοίτους **Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** ηλικίας 20-34 ετών το έτος 2018 (βλ. διαφάνεια 2).
- ❑ Η Ελλάδα κατέχει την **τελευταία θέση στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 55,3%, σε **απασχολούμενους** αποφοίτους τουλάχιστον **ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** ηλικίας 20-34 ετών το έτος 2018 (βλ. διαφ. 3).
- ❑ Την **περίοδο 2009-2014** το **μέσο ισοδύναμο καθαρό εισόδημα** των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών στην Ελλάδα καταγράφει **σημαντική μείωση** τόσο για **αποφοίτους χαμηλού** (κατά 4.207€ ή κατά -36,6%) και **μέσου** (κατά 5.296€ ή κατά -36,6%) όσο και **υψηλού** (κατά 8.373€ ή κατά -37,3%) **μορφωτικού επιπέδου**, με μικρές αυξομειώσεις την επόμενη περίοδο (2016-2018) (βλ. διαφ. 4).
- ❑ Η Ελλάδα σταθερά βρίσκεται στις **τελευταίες θέσεις στην ΕΕ-28** σε ό,τι αφορά το **μέσο καθαρό εισόδημα** των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών **χαμηλού** (23η θέση) και **μέσου** (25η θέση) όσο και **υψηλού** (25η θέση) **μορφωτικού επιπέδου** για το έτος 2018 (βλ. διαφ. 5).
- ❑ Η Ελλάδα κατέχει **αρνητική πρωτιά στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 19,9%, σε **άνεργους αποφοίτους Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** ηλικίας 25-39 ετών για το έτος 2018 (βλ. διαφ. 6).

- ❑ **Αντίστοιχα αρνητική** είναι η **πρωτιά της Ελλάδας στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 19,6%, σε **μακροχρόνια ανέργους αποφοίτους Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** ηλικίας 15-29 ετών για το έτος 2018 (βλ. διαφ. 7).
- ❑ Η Ελλάδα κατέχει τη **2η θέση στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 22,3%, σε νέους ηλικίας 15-34 ετών (Neets) που βρίσκονται **εκτός εργασίας** και ταυτόχρονα **εκτός εκπαίδευσης/κατάρτισης** (τυπικής & μη τυπικής) (βλ. διαφ. 8).
- ❑ Η Ελλάδα κατέχει την **3η θέση στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 33,9% στην **ΚΑΘΕΤΗ αναντιστοιχία προσόντων και δεξιοτήτων**, σε εργαζόμενους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης η θέση εργασίας των οποίων υπολείπεται του μορφωτικού τους επιπέδου, με το χάσμα να διευρύνεται σημαντικά την περίοδο εντός κρίσης (2010-2018) (βλ. διαφ. 9 & 10).
- ❑ Η Ελλάδα κατέχει την **1η θέση στην ΕΕ-28**, με ποσοστό 20,5%, σε **αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης** ηλικίας 25-34 ετών **οι οποίοι βρίσκονται σε υλική και κοινωνική αποστέρηση** το 2018 (βλ. διαφ. 11).

ΠΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ:

- ❑ Οι **πολύ μικρές** και **μικρές** επιχειρήσεις (μέχρι και 49 απασχολούμενους) στην Ελλάδα αποτελούν διαχρονικά το **σώμα** της ελληνικής επιχειρηματικότητας. Πιο συγκεκριμένα το **2019** εκτιμάται ότι οι **πολύ μικρές** και **μικρές** επιχειρήσεις στην Ελλάδα θα αντιστοιχούν στο **99,7%** του συνόλου των επιχειρήσεων, θα απασχολούν το **78,2%** τους συνόλου των **εργαζομένων** στις ελληνικές επιχειρήσεις και θα παράγουν το **46,6%** της συνολικής **προστιθέμενης αξίας** (σε κόστος συντελεστών παραγωγής) που παράγει το σύνολο του μη οικονομικού & ασφαλιστικού κλάδου των ιδιωτικών επιχειρήσεων στη χώρα. Ας σημειωθεί ότι το **2016** η ετήσια συνολική δαπάνη για **Έρευνα & Ανάπτυξη (R&D)** των **πολύ μικρών** και **μικρών** επιχειρήσεων στην Ελλάδα αντιστοιχούσε μόλις στο **11,7%** (**83,6 εκ.€**) της συνολικής δαπάνης του **επιχειρηματικού τομέα** της οικονομίας στη χώρα (**740,4 εκ.€**).
- ❑ Την περίοδο **2008-2014** οι **πολύ μικρές** και **μικρές** επιχειρήσεις στην Ελλάδα υπέστησαν **ισχυρότατο πλήγμα** από την οικονομική κρίση. Συγκεκριμένα, το **2014** έναντι του 2008, **έχασαν το 1/5** της δυναμικής τους (**175.844** επιχειρήσεις), οδήγησαν στην ανεργία το **25,0%** των εργαζομένων τους (**498.486** εργαζόμενους) και απώλεσαν το **35,3%** της προστιθέμενης αξίας τους (**14,7** δισ.€).
- ❑ Ας σημειωθεί ότι στην κατηγορία των **πολύ μικρών** και **μικρών** επιχειρήσεων ανήκουν οι **καινοφανείς επιχειρήσεις έντασης γνώσης**, οι **νεοφυείς επιχειρήσεις** (startup) και οι **τεχνοβλαστοί** (spin-offs), αλλά και ευρύτερα η **νεανική επιχειρηματικότητα** καθώς και το σύνολο των φορέων της **κοινωνικής & αλληλέγγυας οικονομίας** στη χώρα.

Επιπλέον:

- ❑ Η **αγορά εργασίας** στην Ελλάδα δεν ανταμείβει το επίπεδο **τεχνολογικής εξειδίκευσης** των αποφοίτων της εκπαίδευσης, που είναι προσανατολισμένο σε σύγχρονα επιστημονικά πεδία σπουδών (με μικρές αποκλίσεις από τις μέσες τιμές της ΕΕ-28). Άτυπα όμως, έχει υιοθετήσει ένα μοντέλο που προκρίνει ως ικανοποιητικά προσόντα εργασίας: (α) τον **μεταπτυχιακό** τίτλο σπουδών, (β) τη γνώση της Αγγλικής σε **επίπεδο Proficiency** (αναγνωρισμένο δίπλωμα επάρκειας για διδασκαλία της Αγγλικής) και (γ) την **τριετή προϋπηρεσία** στο αντικείμενο. Ωστόσο, συνήθως το **αντικείμενο εργασίας** που προσφέρεται αντιστοιχεί «σε εξειδικευμένο **απόφοιτο Επαγγελματικού Λυκείου & ΙΕΚ** (ISCED 3-4 voc), ενώ η προσφερόμενη εργασία **αμείβεται** με μισθό κατώτερο του **αποφοίτου Γυμνασίου** (ανειδίκευτου εργαζόμενου)».
- ❑ Η συγκεκριμένη τάση διογκώνει τα φαινόμενα του **brain-drain** (διαρροή εγκεφάλων στο εξωτερικό) και **brain-waist** (σπατάλη εγκεφάλων στην αγορά– αναντιστοιχία δεξιοτήτων), που ισχυροποιούνται κυρίως στις περιπτώσεις όπου το επίπεδο **τεχνολογικής εξειδίκευσης** της

επιχείρησης (και τελικά του κλάδου και της αγοράς) είναι **χαμηλότερο** της προσφερόμενης.

- ❑ Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σε αντίθεση με το **μέσο ευρωπαϊκό όρο** κυρίως ο **δημόσιος τομέας** της οικονομίας στην Ελλάδα (στον οποίο εντάσσεται και η τριτοβάθμια εκπαίδευση) επενδύει στην **Έρευνα & Ανάπτυξη**, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του **ιδιωτικού τομέα** είναι χαμηλότερο. Η αγορά φαίνεται να «αμύνεται» ακόμα για μια οικονομία **έντασης εργασίας** έναντι μιας οικονομίας **έντασης γνώσης**.

Τα παραπάνω ευρήματα συνδέονται κυρίως με την **αδυναμία** της οικονομίας να δημιουργήσει **υψηλής προστιθέμενης αξίας θέσεις εργασίας**, ενώ ταυτοχρόνως η μεγάλη έκταση του φαινομένου διαμορφώνει συνθήκες περαιτέρω **εγκλωβισμού** της οικονομίας στον αρνητικό της κύκλο.

Συγκεκριμένα, η μεγάλη πλειονότητα των θέσεων εργασίας δημιουργούνται σε **κλάδους και επαγγέλματα χαμηλής προστιθέμενης αξίας**, που απαιτούν **μεσαία και χαμηλά** εκπαιδευτικά προσόντα και δεξιότητες, όταν είναι γενικά αποδεκτό ότι η χώρα, για να βγει με ασφάλεια από την κρίση, χρειάζεται να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας **υψηλής προστιθέμενης αξίας**, με **υψηλά** εκπαιδευτικά προσόντα και δεξιότητες. Με άλλα λόγια, να δημιουργηθούν διαφορετικές θέσεις εργασίας από αυτές που δημιουργούνται.

Επιπλέον θα πρέπει:

- ❑ Να αυξηθεί η **δημόσια και ιδιωτική** επένδυση στην **ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων** του εργατικού δυναμικού της χώρας.
- ❑ Να θεσπιστεί ένα **ολοκληρωμένο πλαίσιο** για τη στήριξη της **διά βίου μάθησης** – που θα περιλαμβάνει μια ισχυρότερη και καλύτερα χρηματοδοτούμενη επαγγελματική κατάρτιση σε σύνδεση με την αγορά εργασίας και διευρυμένες δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης.
- ❑ Να αναβαθμιστούν τα συστήματα **Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης** με παράλληλη αναβάθμιση των **ενδο-επιχειρησιακών** και **δια-επιχειρησιακών** προγραμμάτων εκπαίδευσης/κατάρτισης.
- ❑ Να επανασχεδιαστεί το σύστημα **Επαγγελματικής Κατάρτισης** ως σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και με κυρίαρχο ρόλο των **κοινωνικών εταίρων**.

Στο πλαίσιο του **επανασχεδιασμού της ΕΚ** θα πρέπει:

- ❑ Να επανιδρυθεί και να αναβαθμιστεί ο ρόλος του **ΕΟΠΠΕΠ** ως ο κατεξοχήν **οργανισμός πιστοποίησης** της επαγγελματικής κατάρτισης (προσόντα, δεξιότητες, δομές, εκπαιδευτές κλπ.)
- ❑ Να επανασχεδιαστεί το σύστημα πιστοποίησης των **φορέων κατάρτισης** εντάσσοντας ουσιαστικά, ποιοτικά και εκπαιδευτικά **κριτήρια αξιολόγησης**. Είναι αναγκαίο να γίνουν αντιληπτά όχι ως απλοί «πάροχοι υπηρεσιών», αλλά να υποστηριχθούν σε μια διαδικασία σταδιακής μετατροπής τους σε αυτοτελείς εκπαιδευτικές μονάδες οι οποίες σχεδιάζουν και υλοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα βασισμένα σε δεδομένα και προδιαγραφές που διασφαλίζουν την εγκυρότητά τους.
- ❑ Να διασυνδεθεί η **Επαγγελματική Κατάρτιση** με τον **μηχανισμό διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας, επαγγελματών, ειδικοτήτων και δεξιοτήτων**.
- ❑ Να διασυνδεθεί στενότερα η **επαγγελματική κατάρτιση** με την **αγορά εργασίας** ως αναπόσπαστο στοιχείο σχεδιασμού και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς της.
- ❑ Να επαναλειτουργήσει η διαδικασία **πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων** ως βάση για τον καθορισμό των δεξιοτήτων, του σχεδιασμού προγραμμάτων κατάρτισης, της πιστοποίησης των προσόντων κλπ. λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά εργαλεία αποτύπωσης δεξιοτήτων (π.χ. **ESCO**).

Για να δείτε ολόκληρη την έρευνα ακολουθείστε τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.kanep-gsee.gr/nea-anakoinoiseis/-/erevna-kanep-gsee-ekpaidefsi-apascholisivasika-megethi-kai-diastrateis-mias-epofelous-diasyndesis/>